

Miljøstyrelsen

Landbrug & Fødevarer FmbA

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Bemærkninger til udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter, journal. nr. SVANA-400-00041.

SVANA sendte den 17. januar 2017 udkast til vejledning til bekendtgørelse om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter i høring med høringsfrist den 14. februar kl. 12:00.

Det skal overordnet bemærkes, at vejledningen har stor betydning for såvel primærlandbruget som virksomhedssiden, hvor Landbrug & Fødevarer på sidstnævnte område skal anmode om et møde, jf. bemærkningerne til afsnit 8.

Ad 4.2.1, Konkrete fysiske indsatser for vandløb

Når indsatser i vandløb omtales, er der alene fokus på miljøet og størst mulig tilbageførsel til naturlig tilstand. Der bør imidlertid medtages et afsnit om, at indsatsen ikke skal føres videre end til opnåelse af miljømålet, og at vandløb også normalt tjener et afvandingsformål. Dette formål skal tilgodeses, jf. formålsparagraffen i Vandløbsloven.

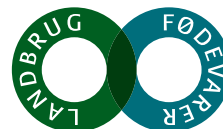
I afsnittet om Fødevarer- og landbrugspakken under 4.2.4.4 om spildevandsindsatser (s. 27) nævnes det, at eventuel fjernelse af små vandløb fra planerne vil bevirke, at spildevandsindsatser bortfalder. En lignende formulering bør indsættes i forbindelse med de fysiske indsatser; det reviderede vandløbstema kan/vil betyde, at en del fysiske indsatser bliver overflødige, og kommunerne bør derfor afvente vandrådenes indmeldinger, før de iværksætter indsatser i de små vandløb. Formuleringen kan for eksempel indsættes i afsnittet *Øvrige forhold*, eller i forlængelse af gennemgangen af virkemidler.

Ad 4.2.1 side 11, sidste afsnit

Det nævnes, at indsatserne skal understøtte udviklingen frem mod mere varierede forhold. Dette kan være i strid med gældende regulativ såfremt profilet ændrer dimensioner, og kan føre til ringere vandafledningsevne, defigurering mv. Landbrug & Fødevarer skal gøre opmærksom på, at sådanne ændringer på et tidspunkt kan nå et omfang der gør, at der reelt er tale om ekspropriation, jf. responsum fra professor Peter Mortensen om emnet.

Ad 4.2.1 side 13, plantning af træer

Grundlaget for beskrivelsen må være beskrivelsen i "Virkemidler til forbedring af de fysiske forhold i vandløb" fra Aarhus Universitet (2014). Her omtales virkemidlet som etablering af træer langs vandløb. Det er derfor forkert, når det i udkastet til vejledning anføres, at der ved plantning af træer forstås beplantning med hjemmehørende træarter under kronekanten på brinken. Det skal således ikke allerede af definitionen fremgå, at træerne etableres nede i vandløbet og ikke langs vandløbet. Senere i beskrivelsen om plantning af træer langs vandløb er det anført, at eksisterende bevoksninger af træer og buske langs vandløb så vidt muligt bør bevares, og i så stor bredde som muligt. Her går teksten klart for vidt. Teksten "i så stor bredde som muligt" skal slettes. Der skal

naturligvis ikke opfordres til at beslaglægge et større areal til beplantning langs vandløb end hensynet til vandløbet kan begrunde.

Det nævnes ydermere, at dødt ved med fordel kan blive liggende i profilet. Dette kan dog være i strid med regulativets oprensingskrav og kan få ret alvorlige afvandingsmæssige konsekvenser. Bemærkningen vurderes derfor at være upassende i denne vejledning, også set i lyset af den generelle kritik af denne type formuleringer i de gamle vandplaner.

Ad 4.2.1 side 13, spærringer

Det angives i teksten, at vandløbsbunden "som udgangspunkt er ubrudt, uden menneskeskabte niveauspring." Det bemærkes, at det er meget få vandløb i Danmark, hvis forløb og kvoter ikke er påvirket af menneskeskabte aktiviteter, så teksten foreslås ændret til, at vandløbsbunden som udgangspunkt skal være ubrudt.

Det fremgår at " *Den samlede reduktion af vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen bør som udgangspunkt ikke overstige 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Qmm)*". Teksten foreslås ændret, så der ikke lægges op til en skærpelse af gældende lovgivning. Følgende formulering foreslås: " *Vandføringen i passagen i forhold til vandføringen i vandløbet opstrøms passagen skal i udgangspunktet minimum udgøre 50 % af vandløbets medianminimumsvandføring (Qmm)*".

Ad 4.2.1 side 16, udskiftning af virkemidler

Det er yderst beklageligt, at der ved udskiftning af virkemidler ikke kan skiftes til midler, der tilgodeser både miljø og afvanding (minådale og dobbeltprofil). Da vandrådene drøftede løsninger i 2015, var det muligt at vælge sådanne løsninger, så indsatsprogrammerne harmonerer ikke med vandrådernes indstillinger, hvilket er meget uheldigt.

Ad 4.2.4.1, regnbetingede udledninger

For at opnå den økonomisk mest rentable løsning bør det anføres, at andre løsninger end betonbassiner bør overvejes. Det vil være med til at begrænse de økonomiske omkostninger for spildevandsforsyningernes kunder, herunder tilknyttede fødevarer virksomheder.

Ad 4.2.4.2, renseanlæg

Det bør klart præciseres, at afsnittet udelukkende omhandler kommunale renseanlæg, og at private renseanlæg således ikke er omfattet.

Ad 4.2.4.3 side 24, næstsidste afsnit

Det anføres her, at de afgrænsninger af rensklasseoplande, der fremgår af bekendtgørelsen, er vejledende, og at det er kommunerne, der efter en konkret vurdering af den enkelte udledning afgør, om en ejendom skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Det vurderes, at teksten er forkert, idet bekendtgørelsen ikke angiver, at de anførte rensklasseoplande er vejledende.

Ad 4.2.4.3 side 25, tredjesidste afsnit

Det anføres her, at der kan være ukloakerede ejendomme beliggende udenfor rensklasseoplandenes afgrænsning, der skal meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning. Denne tekst bør udtages, da bekendtgørelsen om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter ikke har et indhold, der omfatter spildevandsindsatser for spredt bebyggelse uden for rensklasseoplandenes afgrænsning ifølge det relevante bilag til bekendtgørelsen. Vejledningen skal have et indhold, der er i overensstemmelse med bekendtgørelsen.

Ad 4.2.4.3 side 26, femte afsnit

Det anføres, at en konkret indsats overfor ukloakerede ejendomme i spredt bebyggelse betragtes gennemført, når alle berørte grundejere inden for det pågældende rensesklasseopland er meddelt påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak. Indholdet i denne sætning er forkert eller i det mindste misvisende. Det fremgår af bekendtgørelsen, at det i tabel 8 er angivet, hvor mange ukloakerede ejendomme den enkelte kommune i vandområdedistriktet som minimum skal sikre forbedret rensning for i første planperiode og i anden planperiode. Denne formulering syntes ikke at indebære, at alle ukloakerede ejendomme nødvendigvis vil blive omfattet af indsatsen. Det er i øvrigt anført, i nederste afsnit på siden, at Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning (nu Miljøstyrelsen) vurderer, at der ikke er hjemmel til at meddele nye påbud om forbedret spildevandsrensning, når der er målopfyldelse i vandområdet. Det betyder, at når målopfyldelse indtræder, vil der ikke længere kunne meddeles påbud om forbedret spildevandsrensning eller tilslutning til kloak i det pågældende område. Endvidere vil der formodentlig være ejendomme, der ikke opfylder betingelserne for et påbud, idet de eksempelvis ikke udleder spildevand til det pågældende vandområde.

Ad 4.3, miljøfremmede stoffer

Landbrug & Fødevarer forstår tabellen på side 29 som værende en fuldstændig opstilling af de stoffer, som der kan ske kildesporing for. Dette bør præciseres i teksten. Såfremt der ikke er tale om en fuldstændig liste, skal Landbrug & Fødevarer anmode om at blive kontaktet vedr. dette.

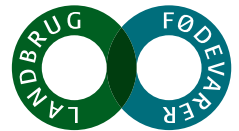
Ad 4.4, formål med indsatsen

Det anføres, at myndighederne i deres administration af sektorlovgivningen skal sikre, at en aktivitet ikke indebærer en forringelse af grundvandsforekomsters tilstand (hverken kemisk eller kvantitativt). Det vil i sit bogstavelige indhold hindre enhver vandindvindingsstilladelse. En tekstmæssig opblødning ønskes derfor. Det bør ligeledes anføres, at der med "forringelse" menes et fald i tilstandsklasse, ikke enhver forringelse.

Ad 4.4, håndtering af retningslinjer fra vandplaner 2009-2015 for grundvand

Retningslinje 39 er væk, og det er en forringelse - især for gartnerne og virksomhederne. Retningslinje 39 indeholdt en prioritering af grundvandsressourcen i områder, hvor der ikke var vand nok til at tilgodese alle behov. Og her blev den almene vandforsyning samt andre vandindvindinger, hvortil der stilles krav om drikkevandskvalitet og regelmæssig kontrol prioriteret først, derefter kom miljøet og til sidst øvrige indvindinger herunder markvanding, vanding af golfbaner mv. Det var vores første høringssvar tilbage i 2010, der fik udvidet førsteprioriteten til også at omfatte andre vandindvindinger med krav om drikkevandskvalitet, og det omfatter bl.a. vanding og vask af spiselige gartneriafgrøder.

Argumentet for at fjerne prioriteringen er, at den ikke følger af direktivforpligtelser, og heller ikke harmonerer med VRD, hvorefter opfyldelse af miljømål skal prioriteres først. Det skal nu bero på en konkret vurdering, om miljømålene kan fraviges jf. bekendtgørelsens § 8. Der er imidlertid endnu ikke klare administrative retningslinjer for, hvordan den vurdering skal foretages. Det fremgår kun af afsnit 8.1, at det er afgørende, at kommunerne foretager den bedst mulige faglige vurdering, at de evt. kan anvende den såkaldte nye viden om vandindvinding fra GEUS fra 2014 (der bl.a. viser, at en fordobling af indvindingen til markvandingen ikke rigtig betyder noget for tilstanden i de større vandløb), og at de ikke er forpligtede til at bruge det gamle administrationsgrundlag baseret på påvirkning af medianminimumsvandføring.

Det er således Landbrug & Fødevarer opfattelse, at fjernelsen af retningslinje 39 på papiret er en klar forringelse. Men om det også bliver det i praksis, afhænger af, hvordan kommunerne vælger at administrere vandindvindingstilladelser, og hvilket administrationsgrundlag, der på sigt bliver udviklet. Og her er et stort udestående i forhold til at få omdannet den såkaldte nye viden til klare administrative retningslinjer. Det er derfor også i denne forbindelse meget relevant hurtigst muligt at få gang i arbejdet med at udvikle et nyt administrationsgrundlag for vandindvindingstilladelser - som det fremgår af Fødevarer- og landbrugspakken.

Ad afsnit 8, virksomhedsrettede bemærkninger

Fødevareraktiviteterne gør i dag en stor indsats for at minimere deres vandforbrug, blandt andet via en række ambitiøse vandspareprojekter. På trods af disse anstrengelser er der fortsat udfordringer i forhold til mulighederne for spildevandsafledning. Hvis en stigende fødevarerproduktion skal bevares i Danmark forudsætter det blandt andet rammer, som gør det muligt for virksomhederne at komme af med deres spildevand.

Landbrug & Fødevarer anser dette afsnit som meget væsentligt, da det netop adresserer en mulig løsning på nogle af fødevareraktiviteternes udfordringer. Landbrug & Fødevarer skal således også rose, at styrelsen har fokus på at løse disse udfordringer.

Det er imidlertid Landbrug & Fødevarers opfattelse, at afsnittet er særdeles vanskeligt tilgængeligt, og Landbrug & Fødevarer vurderer på den baggrund, at myndighederne vil være meget tilbageholdende med at bringe mulighederne i anvendelse. Afsnittet bør derfor undergå en grundig gennemskrivning, så det blandt andet bliver klart, hvilken forskel der er på beskrivelserne af § 8 stk. 2, 3 og 4, ligesom beskrivelserne bør være mere operationelle. Teksten bør endvidere suppleres med konkrete virksomhedseksempler.

Det bør fremgå klart i tekstens indledning, at det som udgangspunkt ikke skal antages, at der ikke kan udledes mere spildevand – en såkaldt nul-løsning.

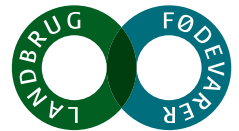
I forhold til omtalen af dambrug bør det præciseres, hvorvidt andre virksomheder end dambrug, også kan gøre brug af ordningen.

På baggrund af vigtigheden af disse regler samt udmøntningen heraf for fødevarerhvervet, skal Landbrug & Fødevarer anmode om et møde med henblik på at drøfte vejledningens muligheder på dette punkt inden offentliggørelsen.

Ad afsnit 8, fosfor

Afsnittet indeholder ret omfattende beskrivelser af håndteringen af merudledning af kvælstof og fosfor, mens der ikke er nogen beskrivelse af håndteringen af vandløbsforhold. Det fremgår af bekendtgørelsens § 8, stk. 3, at det ved vurdering af, om en afgørelse vil hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål, skal tages i betragtning om påvirkningen neutraliseres senere i planperioden.

Bestemmelsen omtales i vejledningsteksten i en generel form, blandt andet i næstsidste afsnit på side 43. Det er positivt, men det ønskes, at der medtages en mere specifik tekst i forhold til ændringer i vandløb. Det kunne eksempelvis være en omtale af, at bestemmelsen kan være relevant ved regulering af vandløb, når blot det sikres, at der efter gennemførelse af reguleringen opnås en tilstand, hvorved påvirkningen fra selve reguleringsarbejdet neutraliseres, således at den ikke hindrer opfyldelse af det fastlagte miljømål. Der ønskes i denne forbindelse medtaget en tekst om, at kravet om neutralisering senere i planperioden anses for opfyldt, hvis *påvirkningen* er ophørt

senere i planperioden, og at der således ikke er krav om, at også *effekten af påvirkningen* skal være neutraliseret inden for planperioden.

Ad afsnit 8, side 43

Af udkastet fremgår: ”*Særligt vedrørende mertilførsel af fosfor til kystvande bemærkes, at der ikke er fastsat et reduktionsbehov for fosfor til kystvande. Da en merudledning af fosfor som hovedregel imidlertid indebærer en negativ påvirkning, som kan forringe miljøtilstanden og dermed vanskeliggøre opfyldelsen af miljømålet, er der som udgangspunktet ikke grundlag for at tillade en forøget fosforudledning. På baggrund af en konkret vurdering kan det dog vise sig acceptabelt at tillade en forøget fosforudledning til kystvande.* ”

I kystvandene er kvælstofkoncentrationen som hovedregel det begrænsende næringsstof for fytoplankton- og algeproduktion, og fosforkoncentrationen er som regel ikke udslagsgivende. Derfor medfører en merudledning af fosfor, som hovedregel ikke en væsentlig negativ påvirkning. Specielt i de åbne kystvande vil en forøgelse af fosforkoncentrationen sjældent medføre en negativ miljøpåvirkning medfølgende at opfyldelse af miljømål vanskeliggøres. Teksten bør derfor ændres, således at hovedreglen er, at der kan tillades en merudledning af fosfor, men at det på baggrund af en konkret vurdering dog kan vise sig uacceptabelt at tillade en forøget fosforudledning til kystvande.

Ad afsnit 8, side 45

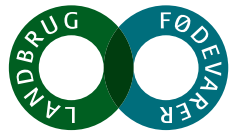
Det fremgår i teksten, at ”[...] *merudledninger af kvælstof fra landbrug og husdyrbrug samt hav- og dambrug håndteres selvstændigt efter særlige regler som følge af Fødevare- og landbrugspakken, og at der ikke ved merudledning fra sådanne aktiviteter skal indhentes en udtalelse*”. For godkendelse af eksisterende havbrug på deres hidtidige tilladte rammer for næringsstoffer, er der ikke tale om en merudledning. Dette er yderligere præciseret af Fødevare- og landbrugspakken, hvor følgende fremgår: ”*Desuden afsættes 43 ton kvælstof for at sikre, at de eksisterende havbrug, der ligger inden for vandplansområderne, kan udnytte deres fulde udledningstilladelse*”. Tilsvarende er medtaget i vandområdeplanerne 2015-2021. Vejledningen bør suppleres med, at der ikke er noget til hinder for, at eksisterende havbrug viderefører deres hidtidige rammer for udledning af næringsstoffer i forbindelse med revurdering af godkendelser/tilladelser.

Ad afsnit 12

Det anføres, at indholdet fra retningslinje 4 i vandplaner 2009-2015 er videreført. Af denne fremgår det bl.a. at ”Ved fornyelse af tilladelser er vandplanen ikke i sig selv til hinder for videreførelse af den hidtidigt tilladte ramme for udledning af næringsstoffer”. Vejledningen må præciseres, så det er tydeligt, at vandområdeplanerne ikke i sig selv kan hindre en videreførelse af en godkendt ramme for udledning af næringsstoffer i forbindelse med revurdering af f.eks. en miljøgodkendelse til landbrug, havbrug, dambrug eller andet erhverv.

Hvis der er spørgsmål til ovenstående bemærkninger, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

D 3339 4063
M 9397 4913
E MVAN@lf.dk

D 33 39 46 56
M 51 67 15 49
E HBK@lf.dk